ఆ శేషగిరిని నేనే!

గండుపిల్లి మొహంలాంటి మొహం, ముంతమామిడిపండులా మెలిదిరిగిన గడ్డం, తెల్లటి కళ్ళు, ఒత్తైన కనుబొమలు, నుదుట పావలాకాసంత చందనపుబొట్టు, పొట్టి మెడ. ముందరికి తోసుకొచ్చిన చిన్న బొజ్జ, బలిష్టంగా వున్న కాళ్ళు చేతులు — నలుగురినీ ఆకర్షించే విగ్రహమేకదూ?

కొద్దిగా నెరిసిన పొట్టి క్రాపు, హిట్లరు మీసాలు, నలభైయేళ్ల వయస్సు, చాలీచాలని గుడ్డలు, కళ్లకు చత్వారపు టద్దాలు ... నేను తరుచుగా కనిపించే వేషం యిది. యవ్వనంలో మంచి అందగాణ్ణే! నటుణ్ణి కూడా!

నా వాక్చాతుర్యానికి ఎంతటివాళ్లయినాసరే, మంత్రముగ్ధులయిపోవాల్సిందే! చేపపిల్లకు ఈత నేర్పినవాణ్ణి నేనేనంటే మీరు నమ్మితీరాలి!

నా కథ ఊళ్లోవాళ్లందరికీ ఒక కాలాక్షేపం లాంటిది. అంచేత మీరు తీగను కదిలిస్తేచాలు, కొండంతా కదిలిపోతుంది.

అన్నానికి మొహంవాచి చచ్చేవాళ్ళున్నారుగానీ, అప్పులకు మొహంవాచిపోయే మనిషిని నేనెక్కడా చూడలేదు — నన్నుతప్ప! మీరంతా అన్నం తిని కడుపునింపుకుంటారు. నాకుమాత్రం అప్పుచెయ్యకపోతే, ఆపూట అన్నం దిగదు. మరింకేం చెయ్యమంటారండీ? చాలీచాలని జీతగాణ్ణయిపోతిని!

ఊళ్లో వున్న అన్ని దుకాణాల్లోనూ ఖాతాలున్నాయి నాకు. నాకు పరిచయమైన ఏ ఒక్కర్నూ నన్ను మరిచిపోలేరు. ఫలానా తేదీన యెంతో కొంత రొక్కం నాకు అప్పుగా ఇచ్చినట్లు యెక్కడో ఓచోట రాసిపెట్టుకునే వుంటారు.

ఇచ్చేవాడుండాలేగానీ, అప్పుచెయ్యటానికి జంకెందుకూ?

నా స్వగ్రామం ఇదికాదు. ఉద్యోగంలో వుండి ఊళ్ళు తిరిగేవాడికి స్వగ్రామం ఏముంది? యెక్కడుంటే అదే నా స్వగ్రామం! బదిలీమీద ఈ ఊరొచ్చి మూడు మాసాలైంది.

ఈ మూడుమాసాల్లో నేను ఋణదేవత గళసీమను అలంకరించిన పూలమాలలు కోకొల్లలు!

ఇక్కడున్న అప్పులవాళ్లకే అందకుండా అల్లీబిల్లీ తిరగలేక చస్తూంటే, అక్కడెక్కడో వున్న అప్పన్నపేట నుంచీ వచ్చిపడే ఈ ఉత్తరాల రాళ్లవానొకటి నా ప్రాణానికి!

ఈ ఊరు రాకముందు అప్పన్నపేటలో వుండేవాణ్ణి! అక్కడకూడా తలమునకలుగా అప్పులున్నాయి నాకు.

అక్కడుండగా, అప్పులవాళ్ల బాధ తాత్కాలికంగా ఉపశమించటంకోసం అతిత్వరలో నాకు ప్రమోషన్ రాబోతున్నదని ప్రచారం లేవదీశాను.

వచ్చింది ప్రమోషన్ కాదు; బదిలీ!

బదిలీ వచ్చిందన్న సంగతి పిట్టకైనా తెలియదు. పెళ్ళాం పిల్లల్ని అక్కడే వొదిలి వస్తూ వస్తూ అందరితో — 'పొరుగూరిలో

పన్నెండు రోజుల క్యాంపు వుంది నాకు; క్యాంపు అయిపోగానే వచ్చేస్తాను' అని చెప్పాను.

ప్రత్యేకంగా చిల్లరకొట్టు సుబ్బిశెట్టి దగ్గరికెళ్లి పై మాటలే వల్లించి, 'నేను లేకున్నా ఫరవాలేదు. నేను తిరిగి వచ్చేంతవరకు ఇంట్లో వాళ్ళకు ఏమేమి అవసరమో అవన్నీ యిస్తూ ఎప్పటికప్పుడు పద్దు రాసుకుంటూ వుండండి. నేను మళ్లీ రాగానే యిచ్చేస్తాను' అని చెప్పాను.

పదకొండోనాటి ఉదయం మావాళ్ళు అప్పన్నపేటలో లేరు!

అప్పులవాళ్ళంతా కుప్పతెప్పలుగా ఉత్తరాలు రాశారు. వాళ్ళలో సుబ్బిశెట్టి ఒకడు. అతనికి ఎందా యాభై రూపాయలివ్వాలి.

మూడు నెలలు గుక్కపట్టి ఆపైన వుండలేక జీతానికి ముందురోజే సరాసరి ఈ ఊరికి వచ్చేసి నాకోసం నక్కుతూ నడయాడుతున్నాడు సుబ్బిశెట్టి.

ఈ సంగతి నాకు తెలియదనుకున్నాడు పిచ్చినాగన్న!

చీకట్లు చిక్కగా అలుముకొన్నాయి. నేను ఆఫీసుకి ఎలా వెళ్ళానో, జీతం పుచ్చుకుని ఎలా మాయమయ్యానో — నాకు తెలుసు, ఆ పరమాత్ముడికి తెలుసు!

నాకోసం ఆఫీసు దగ్గిర పొంచిన అప్పులవాళ్ళంతా నిరాశతో వెళ్లిపోయివుంటారు, పాపం! అప్పన్నపేట నుంచి ఆవురావురుమంటూ వచ్చిన సుబ్బిశెట్టికి ఎంత ఆశాభంగమో కదా!

సందుగొందులన్నీ దాటుకుని వెళ్లిపోతూంటే — ఓ మలుపులో హఠాత్తుగా ఓ వ్యక్తి వచ్చి ఎదుట నిలబడ్డాడు. కన్ను మూసి తెరిచేలోపున జేబులో చెయ్యివేసి, డబ్బంతా ఊడ్చుకున్నాడు.

అతనే సుబ్బిశెట్టి!

'శెట్టిగారూ...' అన్నాను గుండె బద్దలైనట్లు.

'చూడండీ!... కష్టాలంటే ఏమిటో నాకూ తెలుసు! కానీ ఎన్నాళ్ళని నేనుమాత్రం సహించగలను?... ఇందులోంచి వంద రూపాయలు మాత్రం తీసుకుంటాను. మిగతా నిదానంగా యిద్దురుగానిలెండి!...' అంటూ నోట్లు లెక్క బెట్టుకోబోయాడు సుబ్బిశెట్టి.

'నా విన్నపం కూడా వినండి శ్రేష్ఠిగారూ! మీకూ భార్యాబిడ్డలున్నారు. కాస్త అర్థం చేసుకోండి. నేను యిప్పట్లో చాలా యిబ్బందుల్లో వున్నాను. వచ్చిందే తక్కువ జీతం. చాలామందికి యివ్వాలి. అందరికీ కొంచెంగానైనా సర్దుబాటు చెయ్యకపోతే, నేను తలెత్తుకు తిరగలేను. నామీద దయవుంచి పాతిక రూపాయలు తీసుకోండి. తతిమ్మా — రూపాయలణాలు పైసలతోసహా వచ్చే నెల్లో చెల్లించుకుంటాను.'

'ఇప్పుడు యివ్వలేనివాడివి వచ్చే నెల్లో ఎక్కణ్ణుంచి యిస్తావయ్యా?'

'మీకెందుకూ? నేనిస్తానంటున్నానుగా? ఇవ్వకపోతే అప్పుడు అడగండి!'

'అవసరంలేదు. మీ ప్రమాణాలు నాకు తెలియనివిగనుకనా? నేను వంద తీసుకుంటున్నాను. మిగతా తీసుకోండి!'

'నేను చెబుతుంటే అర్థం చేసుకోనంటున్నారు. తీసుకుంటే పాతిక రూపాయలు తీసుకోండి. లేకుంటే అంతా పట్టుకెళ్లిపొండి. నా అభ్యంతరం ఏమీలేదు. ఆపైన తమ చిత్తం!'

'నన్ను వూరికే విసిగించకండి. మొత్తంగా పట్టుకుపొమ్మన్నా పట్టుకుపోగలను. పేదవాడివే పాపం అన్న దయ ఒకటి అడ్డువస్తోంది. ఇక బ్రతిమిలాడుకుంటే అదీలేదు. నామాట విని, యిదిగో, మిగతా తీసుకోండి!'

'వద్దండీ! తీసుకెళ్లిపొండి! పాలముంచినా, నీటముంచినా మీదే భారం!'

సుబ్బిశెట్టి ఓరిమి అంతా పటాపంచలైపోయినట్లుంది — 'సరేలెండి! నాది మాత్రం పోయిందేముంది? డబ్బు వస్తూంటే వద్దనటానికి నేనేం బుద్ధిహీనుణ్ణి కాను. నా వందాయాభై నేను తీసుకుంటున్నా. ఇందా మిగతాది!'' అన్నాడు.

'ఎందుకులెండి! అదీ మీరే వుంచుకోండి. ఎంత మొరపెట్టుకుంటున్నా, ఆలకించనంటున్నారు. మీకు హృదయంలేదు. మీరు పదండి యిక! తెల్లవారేలోపున ఏ నుయ్యో గొయ్యో వెతుక్కుంటాను! ...' ఇంచుమించు ఏడుపు మొదలెట్టేశాను నేను.

సుబ్బిశెట్టి ముఖంలో కోపమూ, అసహ్యమూ రెండూ పెనవేసుకుపోయాయి. కళ్ళు ఎర్రనైనాయి. 'ఛీ! నీ బతుకులో బుగ్గిపడ! ఈ సిగ్గులేని బతుకు యెన్నాళ్లు బతుకుతావు? తీసుకో! ఏట్లో వేసేశాననుకుంటాను...'

రాష్ట్రపతి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డికి శ్రీశైలంలో పూర్ణకుంభంతో స్వాగతం ఇస్తున్న దృశ్యం. తర్వాత శ్రీ భ్రమరాంబాదేవి ఆలయంలో ప్రసాదం స్వీకరిస్తున్న సంజీవరెడ్డి దంపతులు.

అయ్యో శేషగిరీ !

అంటూ నోట్లన్నీ నా ముఖంమీద విసిరికొట్టి, తిరిగి చూడకుండా వరచరా వెళ్లిపోయాడు.

అతని ప్రవర్తనకు ఆశ్చర్యం, అవమానం, సంతోషం — అన్నీ ముప్పిరిగొన్నాయి నాలో.

ఎవరైనా చూస్తున్నారేమోనని అనుమానం కలిగింది నాకు ... 'నాకు తెలుసనయ్యా ... ఇటువంటి మనుషుల దగ్గిర అప్పుచేయడం ప్రమాదకరమని ! వున్నట్టుండి గొంతుమీద కూర్చుంటారు...' అంటూ కిందపడిన నోట్లను గబగబ ఏరుకున్నాను.

'ఇతగాడి డబ్బు ఎవడిక్కావాలి ? వచ్చేనెల పంపించేసెయ్యనూ ? నేనూ మనిషినే ! నాకూ వున్నాయి మానాభిమానాలు ! ...'

ఇలా అంటూవుండగానే — ఊళ్ళోకి ప్రవేశిస్తున్న బస్సు హారను మ్రోగడం, బస్సు లైట్ల కాంతి నామీద పడటం జరిగాయి.

సింహనాదం విన్న గజరాజులా తత్తరపాటుతో పక్కనేవున్న చెత్తడబ్బా చాటుకు తప్పుకున్నాను.

ఊళ్ళు తిరిగినవాణ్ణి నేను. ఎక్కడెక్కడ ఎందరెందరు సుబ్బిశెట్లున్నారో లెక్కబెట్టుకుంటే, అదొక అంతులేని లెక్క అవుతుంది. బస్సులో అప్పులవాళ్లెవరైనా ప్రయాణిస్తు వుంటారేమో ! ... వాళ్ల కంటబడటం అనేది కోరితెచ్చుకునే ప్రమాదమే !

నాపైన నాకే అసహ్యం కలిగింది. నిస్సహాయమైన, నిరర్థకమైన నా జీవితంపట్ల జాలిచూపేవారెవరు ? ఏనాటికైనా ఋణ విముక్తుణ్ణయి ప్రశాంత జీవనం గడపగలనా నేను ?

వెంటనే నేను ఉలిక్కిపడేలా దరిదాపుల్లో నుంచి ఈ మాట వినిపించింది :

'అయ్యో శేషగిరీ !' అని.

చెత్తడబ్బాచాటు నుంచి యివతలికివచ్చి, చుట్టూ చూశాను.

ఎవ్వరూ కనిపించలేదు !

రాగబంధం

[23వ పేజీ తరువాయి]

"పోండి మామయ్యా !" సిగ్గుతో తల పక్కకి తిప్పుకుంది.

"మీ సుందరి అక్కయ్య ఏమంటున్నది ??"

"ఆమె గది ! ఆమె పుస్తకాలు ! రెండవ ధ్యాపకంలేదు. పెదబావకి అన్నం వడ్డించటానికి కూడా బాధపడుతుంది !"

"సరేనమ్మా ! అందరి విషయాలూ తెలిశాయి. నీకెప్పుడు రావాలనివుంటే అప్పుడే ఇక్కడికి వచ్చెయ్యమ్మా ! మరికొన్ని రోజులు వుండాలంటున్నారు డాక్టర్ !"

నిజంగా విజయకి తోటలోనుంచి తిరిగి వెళ్లాలంటే బాధగా వున్నది. లంకంత కొంపలో రాత్రిళ్లు వంటరిగా వుండాలంటే బాధగా వుంటోంది విజయకి. శ్రీనివాస్ యింటికి రావటానికి ఒక టైం అంటూ వుండటంలేదు. అతనొచ్చేవరకూ కాచుకుని కూర్చోవటం విజయకి కష్టంగా వుంటోంది. మేనత్తకి యిచ్చిన మాటకోసం ఓర్పు వహించుతోంది.

"డ్రైవర్ ! కారు రెడీయేనా ?"

అంటూ రామనాథం చేతికర్ర ఊపుకుంటూ ముందుకు వెళ్లిపోయాడు. ఆయనటు వెళ్లగానే పార్వతమ్మ తొందరగా విజయను గదిలోకి తీసుకువెళ్లి బీరువా తెరిచి నోట్లకట్ట తీసి విజయ చేతిలో రహస్యంగా పెడుతున్నట్టు అటు యిటు చూస్తూ నెమ్మదిగా అంది —

"మీ మామయ్య అలాగే అంటారుగాని విజయా ! ఈ డబ్బు శ్రీనివాస్‌కి అవసరం వచ్చినప్పుడు ఇవ్వు ! వాడికిమాత్రం అవసరాలు వుండవూ ?"

"ఆఁ ... వుంటాయి అత్తయ్యా ! మీలాంటి తల్లులు వున్నంతకాలం బిడ్డల అవసరాలు తీరుతునేవుంటాయి !"

"అది కాదమ్మా ! విజయా ! వాడికి స్నేహాలు; స్నేహితులు యెక్కువ ! బైట తిరిగేవాడు. పెద్దాడికంటే చిన్నవాడు కాస్త ఖర్చు మనిషి అనుకో ! చూసీచూడనట్టు వూరుకుంటే వాళ్లకే డబ్బు విలువ తెలిసివస్తుంది. ఏమంటావు విజయా ?"

"నేనేమనేందుకు అవకాశం నువ్విస్తేనేగా అత్తయ్యా ! చినబావని ఒకదారికి తీసుకు రమ్మనమని మీరే ఒకవైపు నాకు చెప్తూ మరోవైపు చాటుగా డబ్బు అందించి బావని మరింత విచ్చలవిడిగా తయారుచేస్తున్నారు !"

"నువ్వూ మీ మామయ్యలాగే మాట్లాడుతున్నావా విజయా ! యెంత సాధుజంతువునైనా తలుపులు బిగించి కొట్టబోతే ఎదురుతిరుగుతుంది. అవసరాలకి డబ్బు ఇవ్వకపోతే వాళ్ళు మరో చెడు మార్గం పట్టే అవకాశం కన్నవాళ్లే ఇస్తున్నారు. అవసరాలకిమించి ఖర్చుచెయ్యటం తప్పేననుకో ! అందుకే కొంతయినా యిస్తే సర్దుకుంటాడని !"

"మీరింత కష్టపడి కూడబెట్టకపోతేనేం అత్తయ్యా ? మామయ్య ఇచ్చిన డబ్బు నాదగ్గిర వున్నది. అదే ఇద్దరం వాడుకుంటాం !"

"మీ మామయ్యకి అంతా లెక్క ! ఆ డబ్బంతా నీకింద వాడుకున్నావని చెప్పినా నమ్మరు మీ మామయ్య ! లెక్కలవీ అడిగి చివరికి నిన్ను కూడా కోప్పడుతారు. శ్రీనివాస్ మనసు వెన్నలాంటిది. కోపమొస్తే పాషాణం ! జాలి కలిగితే తినేదయినా తను మాని యితరులకు పెడతాడు. వాడి పొరపాట్లను సరిదిద్దుకోవలసిన బాధ్యత నీయందున్నది. వాడిని క్రమేపీ ఒక దారికి తీసుకు రావలసిన బాధ్యత నీయందున్నది. ఆది నీ కోసమే నని మాత్రం మరువవద్దు !"

ఆ మాతృ హృదయం క్షోభని అర్థం చేసుకున్న విజయ కళ్లు చెమ్మగిల్లాయి. ఇలా అప్పగింతలు ప్రతీసారి అత్తయ్య తనకెందుకు పెడుతున్నదో అర్థమయినా మౌనం వహించింది. మేనత్తకి శ్రీనివాస్ అంటే ఎంత ప్రేమో ? మామయ్యకి అంత కోపం ! అని గ్రహించిన విజయ యిద్దరూ ఏది చెప్పినా "ఊ" కొట్టి వూరుకుంటుంది.

కారు హారన్ వినిపించగానే ఉలిక్కిపడింది